

Promyk szkoły

W TYM NUMERZE:

Zając a Wielkanoc.

Dlaczego Wielkanoc to święto ruchome

Jak sztuka wpływa na człowieka?

Co zagraża bocianom?

Bocianie ciekawostki.

Katryń

Koła zainteresowań

WIELKANOC

Uroczystość Zmartwychwstania Pańskiego, Pascha, najstarsze i najważniejsze święto chrześcijańskie, obchodzone na pamiątkę Zmartwychwstania Jezusa (gł. misterium Nowego Testamentu) w pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni księżyca; wg kalendarza gregoriańskiego Wielkanoc przypada między 21 III a 25 IV; świętowanie Wielkanocy w dzień żyd. Paschy (Pesach) było początkowo przyczyną nieporozumień między chrześcijanami pochodzenia żyd. a innymi chrześcijanami. W

Kościele katolickim wczesnym rankiem w Wielkanoc odbywa się procesja, po której jest sprawowana uroczysta msza zw. rezurekcją; gł. akcentem rodzinnym Wielkanocy jest śniadanie wielkanocne, w czasie którego spożywa się pokarmy poświęcone w Wielką Sobotę; drugim dniem świąt Wielkanocy jest Poniedziałek Wielkanocny (towarzyszą mu zwyczajnie lud., jak np. dyngus). W Kościele katolickim obrządku bizantyjsko-ukraińskiego w Wielkanoc odbywa się procesja z Najświętszym Sakramen-

tem i ikoną Zmartwychwstania oraz uroczysta jutrznia wielkanocna; w Kościele prawosławnym odbywa się procesja paschalna, jutrznia z Kanonem św. Jana z Damaszku, uroczysta liturgia eucharystyczna, wieczorem - nieszpory. Według tradycji chrześcijańskiej Wielkanoc jest "świętem świąt", "uroczystością uroczystości"; każda niedziela roku jest pamiątką Wielkanocy jako Niedzieli Zmartwychwstania Pańskiego.

CO SIĘ ŚWIĘCI?

Zwyczaj święcenia pokarmów przywędrował do Polski z zachodu Europy około XII wieku. Początkowo pokarmy poświęcono w domach. Należało poświęcić to wszystko co miało zostać spożyte podczas śniadania wielkanocnego, stąd przygotowywano ogromne kosze z jedzeniem. W późniejszych wiekach pokarmy święcono na powietrzu, pod krzyżami lub na placach. W końcu XVIII wieku święcenie przeniosło się do świątyni i tak jest do dziś. Symbolika święconki: - **baranek** - symbol Chrystusa, Baranka Bożego; w tradycji żydowskiej baranek był zwi-

ęciem ofiarnym związanym ze świętem Pesach, upamiętniającym ocalenie Izraela od śmierci pierworodnych przez znak uczyniony krwią na progu i odrzwiach domostw; Chrystus, Nowy Baranek, ocali tych, którzy w Niego wierzą;

- **jajko** - słowiański symbol życia płodności, miłości i siły; zwyczaj dzielenia się jajkiem jest typowo polskim zwyczajem i w zasadzie, nie jest znany w innych krajach; jajko symbolizuje nowe życie, które obiecuje Chrystus;

- **kiełabasa** - staropolski

prysmak, dawniej rzadko jadany; jest znakiem "tego, co najlepsze", znakiem szacunku dla wielkanocnego śniadania;

- **sól i chrzan** - przyprawy poprawiające smak potraw; sól chroni od zepsucia, a chrzan ma przypominać mękę Pańską;

- **chleb** - pierwszy, najważniejszy pokarm człowieka, owoc ciężkiej pracy, dażona szacunkiem podstawa żywienia; symbol Ciała Chrystusa;

ZAJĄC A WIELKANOC

**Dlaczego
w bogatej
symbolice
Świąt
Wielkano-
cnych
pojawia
się zając?**

Dlaczego w bogatej symbolice Świąt Wielkanocnych pojawia się zając? To sympatyczne zwierzątko znajdujemy na kartkach z życzeniami wielkanocnymi, dzieciom kojarzy się z podarunkami, które przynosi. Co sprawiło, że tak mocno związane zająca w tradycji chrześcijańskiej ze Świątami Wielkanocnymi?

W pismach Ojców Kościoła znajdujemy pierwsze chrześcijańskie interpretacje znaczenia zająca, które są komentarzem do wybranych fragmentów Biblii. Tekst z Księgi Przysłów (30,24; 30,26) mówiący o góralikach (gatunek skalnych gryzoni) - w niektórych tłumaczeniach jest mowa wprost o zającach - pochwała rozumność tych małych zwierząt. Hezydiusz odnosi to do mądrych pogan, którzy nawracają się i przyszłość budują na duchowej skale Kościoła. Z kolei św. Augustyn, interpretując fragment Psalmu 103 (w. 18), który zdaniem dzisiejszych biblistów należy odnosić do górskich kozic, koziorożców lub skalnych borsuków, twierdzi, że dotyczy on skały, która jest schronieniem dla jeży i zające. Dlatego zwierzęta te uznał za symbole grzeszników, którzy znajdują ucieczkę w skale - Chrystusie.

Tego typu interpretacje wpływały na sztukę wczesnochrześcijańską. Dość liczne

są jej przykłady, np. w formie naczyń chrzcielnych czy fragmentów płyt nagrobnych. Przedstawiają one zająca spożywającego winne grono, co może oznaczać człowieka - neofitę, który czerpie siłę z nauki Chrystusa (naczynia chrzcielne) bądź też chrześcijanina, który po ziemskiej wę-

drówce rozkoszuje się owocem wiecznego życia (kamienie nagrobne).

Zabytki dawnej sztuki chrześcijańskiej przedstawiające zająca wraz z motywem winnego krzewu wskazują na związek z Eucharystią, życiem wiecznym i zmartwychwstaniem. Dodatkowo relację do Chrystusa uwidacznia podobieństwo słowne w języku greckim, gdzie na określenie zająca używa się słowa Lagos, które oznacza Boże Słowo - Chrystusa.

Połączenie zająca z symboliką jajka wielkanocnego nie ma zbyt długiej historii. Najstarsze źródła przedstawiające zająca z wielkanocnymi jajkami pochodzą z końca

XVII wieku. Wyjaśnięń tego niezwykłego związku jest wiele. Gdy jedni widzą tu nawiązanie do zwyczajów podatkowych, które dopuszczały składanie daniny w naturze, co sprawiło, że często wraz z jajkami składano zwierzęta, i to nie koniecznie domowe, inni próbują spojrzeć na problem oczyma dzieci. One to mogły w czasie Wielkanocy zauważyć na polach biegające zające, zapowiadające nadejście wiosny. Ponieważ zawsze obdarowywane były w te święta pisankami, łatwo było przypisać właśnie zającom rolę roznosicieli tych prezentów.

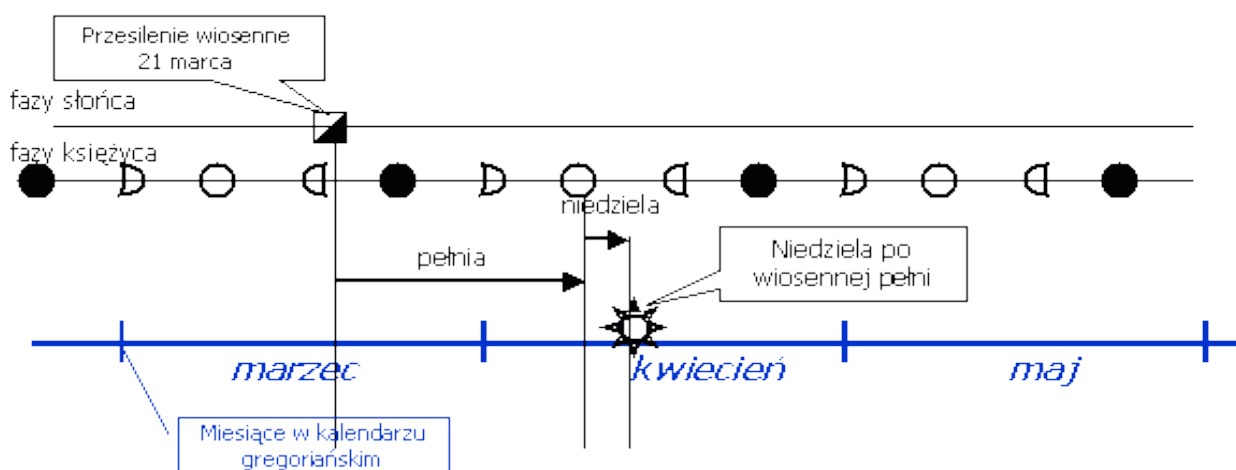
Druga połowa XVIII wieku przyczyniła się znacząco do rozpropagowania symbolu wielkanocnego zająca. Stało się to za sprawą coraz to popularniejszych kartek pocztowych, wysyłanych wraz ze świątecznymi życzeniami. Motywy dekoracyjne tych kartek nie zawsze były religijne, często czerpały elementy z otaczającej przyrody. Później do tych symboli dołączono lub je zastąpiono elementami bardziej teologicznymi. Dziś bogactwo symboli przedstawianych na wielkanocnych kartkach jest jeszcze większe i obejmuje elementy mniej lub bardziej związane z interpretacją, wyrażającą radość ze zwycięstwa Chrystusa nad śmiercią.

Dlaczego Wielkanoc to święto ruchome?

Często zastanawiamy się dlaczego Wielkanoc jest świętem ruchomym i w każdym roku obchodzimy ją w innych dniach. Wielkanoc jest świętem ruchomym, którego data wielokrotnie była przedmiotem sporu. Raz wypada w marcu, a raz w kwietniu, nawet w odstępie tygodnie. Odpowiedź jest prosta.

Reguła zawsze jest taka sama, ponieważ Wielkanoc przypada na pierwszą niedzielę po pierwszej wiosennej pełni Księżyca. Niejakim problemem przy ustaleniu daty Wielkanocy jest różnica w dacie ukrzyżowania Chrystusa podana w Ewangeliach synoptycznych (św. Marka, św. Mateusza i św. Łukasza) i w

Ewangelii św. Jana. Różnica ta spowodowana jest żydowskim systemem liczenia dnia, czyli od zachodu do zachodu słońca. Obliczenie daty wiąże się ściśle z kalendarzem żydowskim. Żydzi posługiwali się kalendarzem księżycowym, a nie – jak my – słonecznym. Przy takim liczeniu miesiąc nie ma 30 lub 31 dni, ale niespełna 28 (od pełni do pełni).

JAK SZTUKA WPŁYWA NA ŻYCIE CZŁOWIEKA?

Sztuka jest wielką częścią naszego życia. Otacza nas gdziekolwiek jesteśmy. Sprawia, że nasze życie jest pełne, barwne.

Dzięki sztuce rozwijamy naszą kreatywność, co ma na nas pozytywny wpływ. Gdyby nie sztuka, nie moglibyśmy się wyrazić w sposób niewerbalny. Nie moglibyśmy wyrazić swojego prawdziwego "ja". Bez niej świat byłby blade, pusty. Sztuka to budynki, rzeźby, a nawet natura. Po spotkaniu z nią, człowiek dostrzega, jak piękny może być najzwyczajniejszy kamień, bo nawet z niego może powstać dzieło

zapierające dech w piersiach. Sztuka przedstawiana jest w najróżniejsze sposoby, takie jak: malarstwo, rzeźba, architektura i graffiti.

Jeśli uważasz, że to, co robisz jest sztuką, to oznacza, że jesteś artystą.

Sztuka pobudza do myślenia, pozostawia trwałe ślady często w postaci refleksji, głębokich przemyśleń. Jego percepcja polega na doznawaniu różnorodnych wartości, wzruszeń, jakie widz wynosi z teatru i jakie mu towarzyszą, gdy zasiądzie na widowni, gdy

uczestniczy w przedstawieniu.

Poprzez sztukę wciąż doświadczamy i uczymy się myśleć, myśleć o sobie i drugim człowieku, uczymy się tolerancji, poznając ludzkie słabości wchodząc w głąb ich duszy czując dokładnie to, co czują oni.

Teatr aktywizuje ciało i umysł. Poprawia sprawność fizyczną, uczy świadomości ciała, rozwija wyobraźnię, uczy koncentracji, poszerza horyzonty myślowe, postrzeganie świata.

CO ZAGRAŻA NASZYM BOCIANOM?

Bocian Biały.

WYPALANIE TRAW

ŚMIECI NA ŻEROWISKU
DZIKIE WYSYPISKA ŚMIECI

PLASTIKOWY SZNUREK
POZOSTAWIANY NA PO-
LACH

(PROWADZI DO ŚMIERCI
MŁODYCH BOCIANÓW -
INFORMACJE W CIEKA-
WOSTKACH)

OPRYSKI CHEMICZNE PÓL I
ŁĄK - ZATRUCIA BOCIA-
NÓW

NADMIAR NAWOZÓW
SZTUCZNYCH

OSUSZANIE TERNÓW POD-

MOKŁYCH

ZANIK ŁĄK I PASTWISK (Z
POWODU ZABUDOWY,
ZALESIANIA CZY ZAORA-
NIA)

PORAŻENIE PRĄDEM ELEK-
TRYCZNYM (LINIE WYSO-
KIEGO NAPIĘCIA)

CELOWE USUWANIE
GNIAZD

WYCINANIE STARYCH,
USYCHAJĄCYCH DRZEW -
BRAK MIEJSCA NA ZAŁO-
ŻENIE GNIAZDA

ZABIJANIE PRZEZ LUDZI,
GŁÓWNIEM NA PRZEŁO-
TACH DO I Z AFRYKI

KOLIZJA ZE ŚRODKAMI
TRANSPORTU, GŁÓWNIEM
SAMOLOTY - TEŻ W CZASIE
AFRYKAŃSKICH PODRÓŻY

ZAŁAMANIE POGODY, NP.
OKRESY SUSZY, DŁUGO-
TRWAŁE DESZCZE, PO-
WRÓT MROZÓW

STRĄCENIE GNIAZDA
PRZEZ WIATR

UDERZENIE PIORUNA

ATAKI DRAPIEŻNIKÓW

„Sznurki są
szczególnie
niebezpieczne
dla bocianich
dzieci!”

BOCIANIE CIEKAWOSTKI

W Polsce gniazduje ponad 40 000 par bociana białego, 10x więcej niż w całych Niemczech, 100x więcej niż we Francji, w Danii zaobserwowano tylko kilkanaście par tych ptaków!

W naszym województwie - pomorskim - mamy ponad 1000 par gniazdujących bocianów

Bociany to ptaki wędrownne, nasze boćki spędzają zimę na południu Afryki, lecą tam 3 lub 4 miesiące, powrót trwa krócej - około 2 miesięcy.

Wracają do nas około 20 marca, ostatnie ptaki przylatują w drugiej połowie kwietnia, odlatują w dużych grupach na przełomie sierpnia i wrześni. Pierwszy na gniazdo najczęściej przylatuje samiec, a po około 7 dniach wraca samica

Ptaki zajmują istniejące gniazdo (poprawiają je tylko) lub przystępują do budowy

nowego. Materiały do budowy gniazda to głównie patyki i gałęzie, jako wyściółka służą pęki traw, słoma, znalezione szmaty, papiery i sznurki. **Sznurki są szczególnie niebezpieczne dla bocianich dzieci!** Pozostawiane na polach plastikowe sznurki do snopowiązałek i prasowania słomy dorosłe bociany przynoszą jako wyściółkę do gniazda: sznurki łatwo oplątują się wokół nóg przebywających w gnieździe młodych, które szamocząc się i próbując uwolnić z pułapki powodują zaciskanie pętli. Tworzą się rany na nogach młodych ptaków, kończyła często ulega zniekształceniu i obumiera, może to być przyczyną śmierci bocianiątką.

Bociany znoszą jajka najczęściej w kwietniu, młode wykluwają się po 33 - 34 dniach, po mniej więcej 2 miesiącach potrafią latać, w połowie lipca

widac je w gnieździe, często stoją czekając na rodziców.

Gniazdo waży średnio 500 kg, chociaż może ważyć nawet do 2 ton! Gniazdo ma średnicę od 90 cm do 2 m!

Pisklęta bocianów w pierwszych dniach po wykluciu karmione są głównie dżdżownicami, starsze pisklę otrzymuje bardzo różnorodny pokarm, rodzice dostarczają mu około 1 kg pożywienia w ciągu dnia.

Bocian biały jest gatunkiem chronionym i zgodnie z prawem obowiązuje zakaz niszczenia jego gniazd, wyjątkiem są sytuacje, gdzie gniazdo stanowi zagrożenie dla zdrowia i życia człowieka, np. duże gniazdo na małym budynku może grozić jego zawaleniem.

KATYŃ

Wiosną 1940 r., wykonując uchwałę Biura Politycznego KC WKP(b) z 5 marca 1940 r., sowiecka policja polityczna – NKWD ZSRR – wymordowała blisko 22 tys. obywateli Rzeczypospolitej. Było wśród nich 14,5 tys. jeńców wojennych – oficerów i policjantów – z obozów w Kozielsku, Starobielsku i Ostaszkowie oraz 7,3 tys. więźniów aresztowanych w okupowanej przez ZSRR wschodniej części Polski.

Oficerów z obozu kozielskiego rozstrzelano w Katyniu, tych ze Starobielska – w Charkowie, natomiast policjantów z Ostaszkowa – w Kalininie. Egzekucję więźniów przeprowadzono w więzieniach w Mińsku, Kijowie, Charkowie i Chersoniu.

Władze ZSRR postanowiły zgładzić tysiące bezbronnych jeńców, ponieważ nie ulegli oni prowadzonej wobec nich propagandzie i pozostali żarliwymi patriotami, gotowymi walczyć z sowieckim okupantem o wolną Polskę.

Ofiarami zbrodni byli oficerowie, podoficerowie oraz szeregowi Wojska Polskiego, częściowo pochodzący z rezerwy (naukowcy, lekarze, inżynierowie, prawnicy, nauczyciele, urzędnicy państwowi, przedsiębiorcy, przedstawiciele wolnych zawodów), którzy po agresji ZSRR na Polskę, uzgodnionej przez ZSRR z III Rzeszą na podstawie paktu Ribbentrop-Mołotow, zostali po 17 września 1939 roku w różnych okolicznościach rozbrojeni i zatrzymani przez Armię Czerwoną na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej jako jeńcy wojenni. Zamordowano także kilkutysięczną grupę funkcjonariuszy Policji Państwo-

wej, Korpusu Ochrony Pogranicza (KOP), Straży Granicznej i Służby Więziennej. Poza tym wśród ofiar było przeszło 7 tys. osób cywilnych, policjantów i oficerów bez statusu jeńca, osadzonych w więzieniach na terenie okupowanych przez ZSRR Kresów Wschodnich Rzeczypospolitej Pol-

zbrodnię popełnili naziści (III Rzesza) w 1941 roku podczas zajmowania okolic Smoleńska.

Prawda o zbrodni katyńskiej była ukrywana przez ponad pół wieku. Dopiero 13 kwietnia 1990 władze ZSRR przyznały, że zbrodnię popełniło NKWD, a dwa lata później prezydent Borys Jelcyń ujawnił

skiej. Rodziny ofiar zbrodni przebywające na tych terenach – ok. 22–25 tys. rodzin (ponad 60 tys. osób) – wysiedlono w kwietniu 1940 roku do Kazachstanu na podstawie uchwały Biura Politycznego KC WKP(b) z 2 marca 1940 roku podjętej na wniosek Ławrientija Berii i Nikity Chruszczowa.

Informację o odkryciu masowych grobów w Katyniu podały władze III Rzeszy 13 kwietnia 1943. Dwa dni później radio moskiewskie zakomunikowało, że

pierwsze dokumenty.

W 2000 roku, w 60. rocznicę mordu katyńskiego, w Charkowie, Katyniu i Miednoje zostały otwarte polskie cmentarze. Śledztwo w sprawie zbrodni prowadzi Instytut Pamięci. We wrześniu 2004 roku zakończyło się 14-letnie śledztwo rosyjskiej prokuratury wojskowej. Rosjanie uznali, że mord nie był ludobójstwem i nikogo nie postawili przed sądem.

**ZESPÓŁ KSZTAŁCENIA
I WYCHOWANIA
W SZYMBARKU**

Tel.: 684 38 23

Faks: 684 38 23

E-mail: szymbark_gimn@edu.apple.pl

Zespół Redakcyjny w składzie:

Halina Kasprzycka - Opiekun

Adrian Drużdż, Kornelia Reszka, Jakub Wysocki,

Jakub Flisikowski

Z życia szkoły

KOŁA ZAINTERESOWAŃ

CHÓR (środa 8 godz. lekcyjna)

p. Grzegorz Brylowski

KÓŁKO TEATRALNE „CUDAKI”

(wtorek 8 godz. lekcyjna)

p. Alicja Nastała

**KÓŁKO TEATRALNE
„ZOZOLKI”**

(piątek 5 godz. lekcyjna)

p. Monika Pastwa

p. Monika Gerbatowska- Klawi-
kowska

**ZESPÓŁ PIEŚNI I TAŃCA
„MARZĘBIONCZI”**

(poniedziałek 7 i 8 godz. lekcyjna)

p. Alicja Zdrojewska

KÓŁKO PLASTYCZNE

(czwartek 6 godz. lekcyjna)

p. Elwira Klińska

**ZAJĘCIA WYRÓWNAWCZE Z
JĘZYKA NIEMIECKIEGO**

(środa 7 godz. lekcyjna oraz co dru-
gi piątek)

p. Elwira Mazurkiewicz

**KOŁO JĘZYKA ANGIELSKIE-
GO**

p. Lucyna Mańska

**KÓŁKO MATEMATYCZNE DLA
KL. II-III**

p. Kamila Czerwińska

KÓŁKO MISYJNE

(piątek 6 godz. lekcyjna)

p. Renata Mach

KÓŁKO PRZYRODNICZE

(piątek 7 godz. lekcyjna)

p. Anna Butowska

**WYCHOWANIE KOMUNIKA-
CYJNE W KL. IV**

p. Ewa Miąskowska

p. Bogusław Darsznik

**KOŁO INFORMATYCZNO- MA-
TEMATYCZNE**

KÓŁKO HISTORYCZNE

(wtorek 6 godz. lekcyjna, oraz dla
uczniów klas III gimnazjum środa
godz. 7-45 do 8-15)

p. Halina Kasprzycka

ZAJĘCIA TANECZNE prowadzo-
ne przez SZKOŁĘ TAŃCA SZCZE-
PAN

(piątek 6 godz. lekcyjna)

ZAJĘCIA KARATE prowadzone
przez klub sportowy GOKEN

**NAUKA GRY NA INSTRUMEN-
TACH**

(wtorek od godz. 12-00 oraz czwar-
tek od godziny 13 do 19-00)

ODYSEJA UMYŚLU

(wtorek i czwartek na 8 i 9 godz.
lekcyjna)

LOP

p. Maria Karczewska

LOP I-III SP

p. Janina Synak

PCK SP

p. Elwira Klińska